

N° 10
LECTIO SACRA

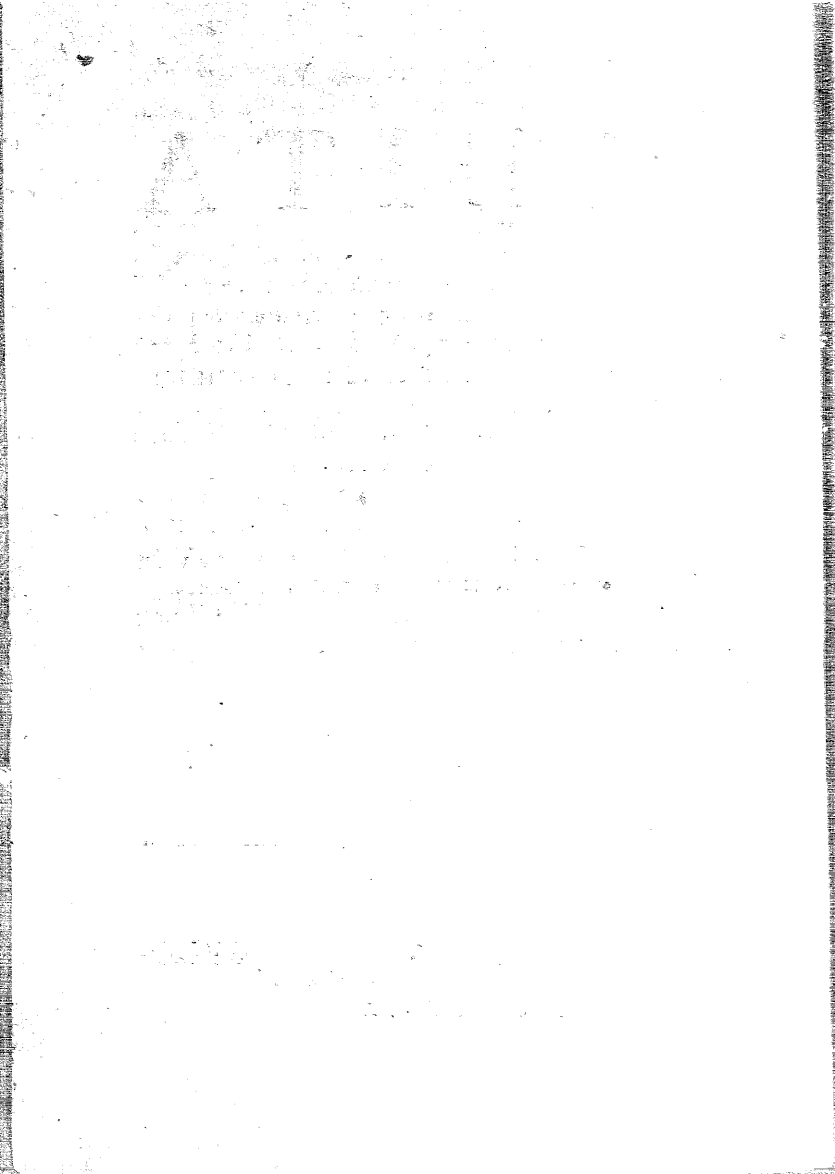
H A B I T A
CORAM REVEREN-
DIS PATRIBVS SOCIE-
tatis Iesu, ad comitia Baticæ Prouinciæ
celebranda, in Collegio Grana-
tensi congregatis.

PER D. PETRVM FRANCISCVM
Leuanto & Vivaldo, in eodem Iesuadum sapien-
tiæ licæo, sacre Theologiæ
alumnus.

EIDEM VENERANDO COETVI, HV:
milimi obsequij ergo, consecrata.

GRANATÆ

*Cum superiorum permisso, ex Typographia Blasij Martinez,
Typographi & Bibliopole. Anno Domini
M. DC. XXXVI.*

APROVACION DEL MVY REVEREN-
do Padre Francisco de Aleman, de la Compañia de Iesus,
Provincial dos vezes en el Andaluzia, y Rector aora
del Colegio del Nouiciado.

A Viendo oydo, y despues, por orden del señor Prouisor, y Vicario General deste Arçobispado, leydo esta leccion de sagrada Escritura, que don Pedro Fráncisco Levánto y Vivaldo hizo en tiempo de la Cõgregacion Provincial de la Compañia de Iesus. Juzgo, que no solamente està libre de qualquier defeto, sino tambien llena de tanta erudicion humana y diuina, y con estilo tan elegante, y discurso constante, y elegantemẽte seguido, que a qualquiera famoso Maestro, y en la lecciõ de la sagrada Escritura y santos Doctores, enuejecido, causara gran credito y alabança; y assi se deve mucho mayor a estas primicias floridas de la sabiduria del Autor, que en tan tiernos años nos ha dado seguras esperanças de mayores frutos. Assi lo siento, sin que me aya lleuado tras si el fauor, que cõ esta leccion ha hecho a mi Religion. En Granada a onze de Mayo de 1636.

Francisco de Aleman.

APROVACION DEL MUY REVEREN-
do Padre Pedro de Vrteaga, insigne Predicador de la
Compañia de Iesus, y su Preposito en la Casa
Professa de Seuilla.

POR comission del señor Maesre escuela Prouisor
deste Arçobispado he visto esta lecion de don Pe-
dro Francisco Leuanto, y qualquiera persona que la
leyere tomará justamente satisfacciõ de su excelen-
te discurso, y de la mucha y escogida erudicion: pero los que
oymos a su Autor recitarla en la cathedra, nos admiramos, y
a penas acertamos a creer, que vn mancebo de diez y ocho
años, pudiera llegar a disponer vn acto tan luzido, el modo
de dezir fue exceléte, el tono y fuerça de la voz muy eficaz,
la reportacion y cordura en las acciones, el señorio y super-
rioridad a tan graue auditorio, digna destreza de vn anciano
y cursado orador, y para hazer mas digna estimacion de la
persona y lecciõ, hize diligente aueriguacion, si era trabajo
suyo de su proprio ingenio, o socorro de algun Maestro, ò de
otros amigos, y saqué por cosa cierta, que toda esta auenta-
jada lecciõ era fruto proprio de su atencion y estudio, y prin-
cipalmente premio de Dios, por su virtud y recogimiento;
con lo qual estas Escuelas tendran nueuo credito con tã lu-
zido hijo dellas, y todos muy gran contento de que se logre
tan luzido trabajo con darlo a la estampa; pues ni la fee, ni las
buenas costumbres, ni las doctas letras hazen repugnancia.
En Granada en nuestro Colegio de san Pablo de la Com-
pañia de Iesus. Mayo 12. de 1636.

L I C E N C I A .

N OS el Doctor don Lucas Vela de Sayoane, Maeste escuela desta santa Iglesia, Prouisor y Vicario General de este Arçobispado por el Ilustrissimo y Reuerendissimo señor don Fernando de Valdes y Llano, Arçobispo de Granada, Presidente de Castilla, &c. Por el presente damos licencia a qualquier impressor desta ciudad, para que imprima esta lecciõ de sagrada Escritura, que don Pedro Francisco Leuanto y Vivaldo hizo en tiempo de la Congregacion Prouincial de la Compañia de Iesus en su Colegio desta ciudad de Granada. En ella a 15. dias del mes de Mayo de 1636. años.

*El Doctor Vela
de Sayoane.*

Por su mandado.

Juan Rodriguez Notario.

RE-

REVERENDI PATRIS FELICIANI DE FIGU-
roz, quondam sacre Scripturæ, in Hispalensi Collegio, Professoris, nunc
verò Collegij Vbetensis Rectoris. Ad Authorem, cum allusione
ad argumentum operis, Epigramma.

Arcano Aligeri Christi ad cunabula motu
Duxerat eos prævia stella viros.
Granatæ Sata Gens Iesu Socia agmina iungit,
Arque quater denos signa levata Duces.
Aliger Aligero, stellæ stella, Auspice Iesu,
Succedis, sed non cædere iure potes.
Interitura oculis lucem dedit illa fugacem;
Tu Sophiæ æterna corda, LEVANTE, beas.
Felix Vrba, Patres, capiet suffragia posthac,
Auspicijs par est omnibus ista dies.
Claudere si stellas est Numinis; ipse recludis,
Et fixas nostro corde micare facis.

D. PETRO FRANCISCO LEVANTO ET VIVAL-
do, genere sed & noitia sacre literaturæ verè claro adolescèti.
Amicus.

CARMEN HENDECASYLLABON.

Germanissime alumne, Petre, sacre,
Abseconsequè vel inclytis sophiæ.
Te, pulchra quòd ephœbia potiris
Lassato studijs seni negatum,
Miror. Macte dio bono hoc LEVANTE.
Maiori merito bonis avitis,
Claris stemmatibus, Ligur reliquit
Quæ tam multa tibi, tuum hoc nitens præ
Cunctis astra super bonum leuat te.

DE DON MELCHOR DE CORDOVA,
hijo del Marques de Valençuela, Cavallero de la or-
den de Calatrava, a su amigo el Autor.

*Nunquid nosti ordinem Cæli, & pones rationem eius in
terra? Iob 38. Diuisum imperium cum Ioue Cæsar ha-
bet. Virg.*

SONETO.

Bien pagado dexò su atreuimiento
Con caer derribado de su esphera,
Aquel, que dando al Sol alas de cera,
Medir con ellas quiso el firmamento.

No así Balaza frustrado vè su intento:
Bien, que aunque de Jacob la estrella viera,
Como lo lo en el ayre reueciera,
Para explorarle, solo mide el viento.

Quanto (don Pedro) con mejor fortuna
Vos el cielo afaltays; si en vn luzido
Iesus los astros veys de su emispherio?

Copios los Dios debaxo de la Luna:
Vos con ellos marcays. Así partido
Con Cesar tiene Iupiter su Imperio.

De

DE DON IVAN VICEN-
cio Vinaldo, Cauallero de la Orden
de Santiago, a su sobrino el
Autor.

DEZIMA.

C Vente al Sol las tres bellas,
O don Pedro, vuestra Aurora,
Pues cuenta tan niña aora
Los rayos a las estrellas.
Balaan pudo vn tiempo vellas
En sombras de proptecia:
Y vos, de la Compania
Tan sin sombra las hazeys;
Que pueden dezir, que veys
Estrellas a medio dia.

DE VN AMIGO AL Autor.

SONETO.

T Anta luz, tãto rayo luminoso (trella,
Brillan en vuestra pluma, y vuestra es-
Que o le creceis el resplandor con ella,
O reuerbera en vos su honor vistoso:

El oficio vsurpais al mas fogoso
De los Planetas, pues cõ luz tan bella
Retocais de astro lo que fue centella, (so.
Que haze embidia al luzero mas hermo-

Digno es de vuestra pluma assũto tãto,
Pues toma generosa el primer buelo
Con estrella feliz; acierto raro.

Ya dexa desarmado escollo quanto
Al interprete sacro dio rezelo,
Descubriendo a sus rumbos Noite claro.

DE VN AMIGO AL
Autor.

SONETO.

Tanto engrandece vuestro lucimiento
Del místico Jacob la Compañia,
Que desta misteriosa profecía
Le ofrece repetido el cumplimiento.

Pues del assunto, en tan lozido intento,
(En cuya prueua tanta gallardia
De ingenio, excede aun propria valentia)
Astro renace a nuevo firmamento.

Mas que estrella, sino Fenix del Cielo,
Como vos de la tierra, a cuya gloria
Del discurso primero, la luz bella

Consagra liberal vuestro desvelo
En caracteres de immortal memoria
De otros prelago, con tan buena estrella.

VENE.

VENERANDIS
Iesuadum Parentibus, in comi-
tijijs Prouincialibus, in Collegio
Granatenſi cōgregatis: obſequio
ſiſſimus alumnus. D. Petrus
Franciſcus Leuànto, &
Viualdo.

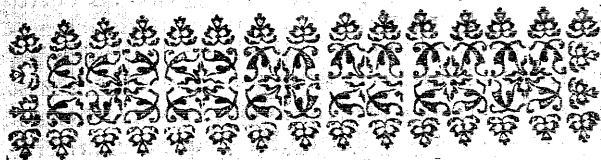

HÆSITANT non rarò Scrip-
tores (R.P.) in ſuorum operum Pa-
tronis eligendis. Mihi aliter accidit,
dum meæ iſtæ elucubratiuncula, veſ-
tris inſiſſikus obſequer: (non enim, pro-
priæ ſententiæ contentus tutamine,
in lucem profero) ſub prælo gemant,
omniam iudicijs expoſitus, non reuo. Ipſæ enim ſuomet pō-
dere, & innata quadam propenſione, ad veſtræ gratiæ ſinũ
trahuntur, ſub tantorum virorum alijs protegēda, conſugiũt.
Tũm quia in veſtris encomijs verſantur, voluntantur laudi-
bus, quã niſſè: tum quia, in earum plauſu, & approbatio-
ne, meo decori & laudi vos ipſi, licet immeritò, proſpexiſſ-

is; vestra tamen clementia sufficit nè vitio immerita laus
vertatur. Cum ergo vestram ambiat lectio tutelam, ipsius
affectum (aliò ipsam dirigendo) interrumpere, minimè vi-
lum est. Itaque ad vestros reuolutus pedes, sacris vestrae be-
neuolentiae, atque benignitatis aris vota hæc vinctus vin-
cio, appendo gratus. Solita erga me Parentalis affectus cle-
mentia, primævum affectissimi alumni partum excipiatis,
precor, pietissimo foueatis amplexu; nè Zoilorum, vindi-
que forsan inuadentium, territus ictibus, tantorum Mæce-
natum tutaminis expers, exanimatus iaceat. Hæc precor
fidus, hæc lætus spero. Valere.

ORIE-

ORIENTVR STELLA EX IACOB:
ET CONSVRGET VIRGA DE
ISRAEL. num.24.verf.18.

PRAELOQVVTIO.

ROSPECTABAT quon-
dam filius Beor (Reuerendi
admodum Patres) prospicie-
bat, inquā, Balaamus ex Pho-
gor montis excelsio vertice,
ad quem impius Balac, vt Is-
raeli in tentorijs commorāti
malediceret, adduxerat; Is-
raeliticis tribus, Israelitarum

caetus miro ordine peruagantes, ipsorum agmina tot
armorum fulgoribus conspicua, tot militaris ornatus
decoribus induta, vt, contra impij Regis conatus, in
hæc prorupisset verba, hanc, Iacob alloquens, protulif-
set sententiam. *Quam pulchra tabernacula tua Iacob, &
tentoria tua Israel.* Quasi diceret. Oculos eleuavi, Israel,
te vidi tanta munitum numerositate inuictorum mili-
tum, validissimorum Ducum tutatum presidio, instru-

Atum munimine, bellici ornatus indatū decore; ocre-
arum, calsidum, omnisque armaturæ galeatum arma-
mento, tutamine obarmatum, tali denique pulchrum
varietate, pulchritudine variegatum, ut nisi millies ti-
bi benedixerim, nihil optimè gestum nihil rationi cō-
sentaneū impleſſe iudicarem. His itaque allectus Pro-
pheta, capitis præſentis laudes de Iſraelis progenie
decantat, futurum prophetat Regem, à quo illorū ge-
nus eleuetur, extollatur progenies, cuius geſta Iacob
illuſtrent, honoribus magnificent Iſraelem. Ipſum tā-
quam ſtellam naſciturum, tanquam ſplendeſcēs ſyduſ,
orbem illuminaturum, ad ſuum dominium redacturū
hoſtes, vrbes poſſellurum. His ergo hodierna die alle-
ctus incitamentis, & quaſi calcaribus punctus, munus
meum nullo pacto exequutum iudicarem, ſi Iacobi &
Iſraelis noſtri, Loyolæi, inquam, Ducis validiſſimos mi-
lites in Granatenſis huius Collegij tabernaculis com-
morantes, ex hinc inſpiciens, prout vires ſufficiant, nō
laudem, Ignatium noſtrum alloquens (quem Iacobi
& Iſraelis nomine compellare non verebor); non ex-
clame m: *Quam pulchra tabernacula tua Iacob, & tentoria
tua Iſrael.* Cum, inquam, Granatenſia inſpicio taberna-
cula, Illiberitana admitor tentoria (nec impropiè ita
vocarim, militum enim habitatio ita nuncupari con-
ſuevit); tot Ducum fortiſſimorum receptacula, et ve-
teranorum militum inſtructa tutamine, tot ſanctitatis,
ac virtutum omnium aſylis cōdecorata, tot ſapientiæ,
& litterarum ornata decoribus; votis ſatiſfeciffe haud
exiſtimem, ſi quoad fieri poſſit, noſtra, quāuis rudi, Mi-
nerua, ad ſydera referre non curarim. Animus tamen
in re tanta deficit, recuſat tantam prouinciā mens;
magā enim aſſumit in doctiſſimorū Patrum cōſpectu
dictura. Sed:

Aude

*Aude anime (hortatur Seneca) tenta, perage
mandatum tuum.*

*Senec. in Hip
polyto.*

Intrepida consent verba.

Si enim doctissimi te audiunt, mitissimi te iudicabunt. *Patri Pro-*
Timere etiam nefas, ubi tantus (Boeticæ Societatis *uinciali.*
Præses) assitis auditor, & si tanto litterarum præditus
ornamento, sodalitis decoratus, ut hinc acerrimus lu-
dex exiturus videaris, inde tamē religiosarum vir-
tutum, quibus præfulges, examen, acerrimum (utpote
cui mea dirigitur Oratio) in carpentes insurrecturum
Mæcenatem, mitissimum astiturum auditorem, con-
uincit.

*Orietur stella ex Jacob : & consurget virga de
Israel.*

COMMENTARIUS.

T ergo præsentis loci aggrediamur interpre-
tationem, supponendum est cum doctissimo
Abulensi, de populi Iudaici exaltatione, & glo-
ria ad litteram intelligi debere, hancque duplicem ef-
se vel per Reges, vel per Meisiam. Hoc certum. Vtrum
per Dauidem, an per Christum, hoc controuersum.
Pro vtraque parte non contemnendæ extant ratio-
nes.

Prima expositio sit Abulensis, qui de Dauide locum
istum exponit: vel propter sydus, quod illo cescere vi-
sam est, quando Regnum ita exaltauit, ut Hebræi, imò
& Catholicorum aliqui constanter asseuerant, ut re-
fert Lorinus; vel iam propter celsitudinem, quia sicut
sydera

*Abulens. su-
per hunc locū.*

*Lorin. super
hunc locum.*

fydera nullus rāgere, nullus hostium ipsum valeret attingere; vel propter illustrationem, quod Iudæorum Regnum maximopere illustravit. Virgam etiam non ineptè vocant, cum ipsa à percutiendo dicta, ipse vero tot hostes percussisset, de quo inferius: *& percussit Duces Moab.* Virga etiam propter regale sceptrum, ipse enim foelix Israeliticæ regni auspiciū, primus ex Iuda regali trabea decoratus consurrexit.

Abul' Hugo, Dionys. Carth. Nic. col. Lyr. Caiet. in Matthea. Cornel. à lapide.

Secunda expositio sit eiusdem Abulensis, Hugonis Cardinalis, Dionysij Carthusiani, Nicolai Lytani, Caietani, Cornelij, & aliorum, qui de Christo dictum periculis, quem tum stellam, tum virgam nuncupati aperte convincunt. *Dicitur stella, quia sicut illa habet sex radios (inquit Hugo Cardinalis), quibus illuminat noctem, & Christus habet sex virtutes, quibus illuminat omnem hominē. Prima est humilitas, secunda est mansuetudo; Matthæi 11 discite à me, quia mitis sum, & humilis corde. Tertia est obediētia; Philip. 2. Christus factus est pro nobis obediens usque ad mortem. Quarta est patientia, Iaiā 13. semper tacui, patiens fui, ut parturiens loquar. Quinta est misericordia, de qua Iob 31. ab infantia crevit mecum miseratione. Sexta est Charitas, de qua Ioannis 4. in hoc apparuit Charitas Dei in nobis, quoniam unigenitum filium suum misit Deus in mundum, ut vivamus per eum.* Hæc Cardinalis Hugo, Antiquissimi tamen Hebræi Philonis verba in presentiarum non omitto, quæ pro re nostra validissima sunt. *Est super cælestis Stella (inquit Philo de Dei Verbo, & imagine) fons stellarum omnium sensibilium, quam non temerè appellare possemus univērsalem lucem, à qua Sol, Luna, cæteraque stella tam fixæ, quam erraticæ hauriant singula pro viribus convenientes sibi splendores.* Mitto nunc Magnum Gregorium, Chrysostrum,

Philoluda' lib. 1. de mūd. di. opificio.

Gregor. M.

Bedam,

Bedam, Rupertum, Aquinatem, Haimonem, Chryso-
logum, Guerticum, & alios; hi enim omnes pro præsen-
tis veritatis confirmatione varia edisserunt; sed quid
ista omnia conferunt? nonne de veritate ista ipsa ve-
ritas testatur Apocalypsis 22. num. 16. ? Ego sum radix
& genus David, stella splendida & matutina.

Quod etiam Christus sit virga, perspicuum est; tum
quia flagellat non credentes (ait Hugo Cardinalis) Hie-
rem. 1. n. 11. *virgam vigilantem ego video, & Psal. 2. reges
eos in virga ferrea.* Tum propter regiam dignitatem, &
regale sceptrum, quod virga in sacris litteris nuncupa-
tur; Psal. 44. n. 7. *virga directionis virga regni tui.* Tum
etiam quia per Mosis virgam, Christum intelligit Ber-
nardus, & Cyrillus. Ster ergo aptissimè de Messia præ-
sentem locum exponi.

Tertia expositio sit Diui Augustini, Chrysoptomi,
Iraenci, Leonis, Maximi, Theophilaeti, Euthimij, & al-
liorum, qui primam loci partem: *oriens*, scilicet, *stella
ex Jacob*, de sydere, quod Magis apparuit interpretan-
tur. Nec tamen ignoro Ligurum nostrum, Ligurique
ornamentum, & gloriam, eruditissimum, inquam, Mar-
cum Vigerium Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalē,
Episcopum Senogalliensem, stellam esse, quæ Magis
apparuit, negasse; sed tanti Doctoris sententiam vene-
ror, non sequor, cum enim tot Sanctorum Patrum in-
contrarium extent testimonia, Vigerij placitum, & si-
validissimis innixum rationibus, non viget.

Quarta expositio sit Bernardi Bonaventuræ, Hugo-
nis Cardinalis, & Dionysij Carthusiani, quorum primi
de Beata Virgine integrum exponunt locum; poste-
riores vero illa duntaxat: *conspicet virga de Israel.* Quod
autem Maria sit stella, omisis Ecclesiæ hymnis, ita
eam

mor. 29. c.
30. Chryses.
homil. 1. in
c. 2. Matth.
Beda, Ru-
pert. & Hai-
mo adducti
à Cornelio,
D. Thom. in
in prolog. e-
pist. ad He-
br. Chrysol.
ser. 106. de
Epipha. &
Magis.

Guerr. ser. 2.
de Epiph. f.
78. 79. 80.
Hug. Card.
Bernard bo-
mil. 2. super
missus est.
Cyril lib. de
Incar. c. 14.
D. August.
lib. questio-
nii veteris,
& nou. test.
q. 63. Chry-
sost. tom. 2.
serm. de na-
tiu. Ioa. Bap-
tist. cateri
apud Lorinū

*Mare. Vige
rius in Deca
ebordo Cbri
stiano, ebor.
da. 4. c. 3.
Bern. bo. 2.
super mis-
sus est. Bo-
nav. tom. 2.
in speculo
B. Maria.
Hug. Card.
super nume-
ros.
Dionys. Car-
thus. super
numeros.
Bernard. v-
bi supra.*

eam compellantibus, prober mellifluus Bernardus, eu-
 ius verba in re nostra prætermittere, nefas iudicarem.
*Loquamur (inquit) pauca, & super hoc nomine, quod inter-
 pretatum, maris stella dicitur, & matri Virgini valde conue-
 nienter aptatur. Ipsa namque aptissimè syderi comparatur,
 quia sicut sine sui corruptione sydus suum emittit radium, sic
 absque susceptione Virgo parit filium. Nec syderi radius suū
 minuit claritatem, nec Virginis filius suam integritatem. Ipsa
 est igitur nobiliss. illa stella ex Iacob orta, cuius radius uniuersis
 suris orbem illuminat, cuius splendor & præfulget in supernis,
 & inferos penetrat, terras etiam perlustrans, & calefaciens
 magis mentes, quàm corpora, fouet virtutes, excoquit vitia. Ip-
 sa, inquam, est præclara, & eximia stella super hoc mare mag-
 num, & spaciosum necessario subleuata, micans meritis, illus-
 trans exemplis. O verè aurea, quæ pretiosa, quæ dulcia,
 liquidissimam voluptatem stillantia verba. Rem totā
 confecit Mellifluus, probauit Mariæ deuotissimus
 Bernardus. Exornet alius, & illustret, quem (ætate licet
 tenerrimum exceperit mors) Bernardi vestigijs insis-
 tentem, quamplures, & si deuotissimos, in tantæ Ma-
 tris affectu superasse, haud difficile, ipsius vitæ gestis
 perlustratis, credendum est. Ille ergo sit, adolescens ille
 Belga, Iesu Societatis charissimus alumnus, Ioannes
 Berchmannus. Nè quæso miremini auditores, quis e-
 nim melius de sydere attestari poterit, quàm stella? Quis
 melius testimonium de Matre perhibere, quàm filius?
 Stella Berchmannus, & Mariæ dilectissimus filius.
 Vtrumque Sapientissimus Sacrarum litterarum inter-
 pres Pater Cornelius à Lapide in eius vitæ testimo-
 nio asseuerat: Sane (inquit) in Collegio Romano, vti stella
 in Cælo emicuit. Et paulo post. Eximius fuit cultor Beate
 Virginis, cuius se filium vocabat. Loquatur ergo Ioannes,
 testi-*

*P. Cornel. à
lapide in te-
stimonio de
Ioan. Berch-
ma. in eius
vita f. 219,
part. 4.*

testimonium de Matre perhibeat. *Primo* (inquit in co-
diculo spiritualium rerum, quem ad suavitatem con-
scripterat, ut in eius vita refert Pater Hermannus Hu-
go) *adora Mariam, que interpretatur stella maris, nam, polare*
*veluti hydus, periculosam vitam huius navigationem, se attente in-
spicias, dirigit ad eterna vite portum. Illuminatrix, nam virtu-
cum suarum exemplis, Solis instar, ad bene operandum pralu-
cet.*

P. Hermannus Hugo in
eius vita, p.
4. fol. 279.

An autem, & quare Beata Virgo virga sit, & nuncu-
petur, Bernardus etiam edisserit. *Quid* (inquit) *rogo virga*
Aaron florida, nec humectata, nisi ipsam concipientem, quam-
vis virum non cognoscentem? Huius magni miraculi maius my-
sterium Isaias edisserit, dicens: egredietur virga de radice Iesse, est.
& flos de radice eius ascendet, virgam Virginem, florem Virgi-
nis partum intelligens. Et post pauca. In hoc tamen (inquit)
Isaiæ testimonio, florem filium, virgam intellige matrem, quo-
niam & virga floruit absque germine, & Virgo concepit non ex
homine, nec virga virgorem floris læsæ emissio, nec Virginitatis pudor-
em sacri partus editio. Si ergo & stella, & virga, & aliun-
de ex Iacob orta, ex Israel propagata, merito iure præ-
sentis loci fortitur interpretationem.

Divus Ber-
nardus. hom. 2.
super missus
Idem, ibid.

Hac ergo quadruplici expositione præmissa, quam
ut tantorum Patrum calculo insignitam veneror. Non
erit abs re præsentis loci litteralè sensum viterius ex-
tendere, & ad rem nostram in præsentiarum deduce-
re, quod minimè assequutum iudicabo, nisi de præcla-
rissimo quodam sydere, stellarum varietate, magnitu-
dine, atque splendore intermicante, in firmamento
Ecclesiæ clarissimos, ac saluberrimos lucis radios emit-
tente, exponam. De præclarissimo, inquam Religiosæ
familie Societatis Iesu ortu, quam, ad modum syderis,
nascituram; omninoque terrarum orbem, ad instar præ-

præfulgentis syderis (imo relucentis Solis) illuminatam, prophetasse Balaam, nec dubito, neque vllū, præcis rationibus, quas inferius adducam, dubitaturum crediderim.

Age verò, probetur interpretatio, nè solis verbis stare videatur. Primum ergo, quod probandum se se offert, est, quod familiaræ istius Religiosæ viris stellæ nomen, & stellas esse competat. Sed, vt in offenso pede iter istud prosequi possimus, lapillura initio latitatem, foras, nè offendant, iaciamus. Sit ergo difficultas. De vna tantum stella agit præsens locus, quam nascituram prophetat, quomodo igitur si vna, pluribus speciatim viris, ex quibus totum istud coalescit, conueniet? Nam si stellas nascituras assereret, plures viros, tanquam stellas egressos, loci interpretationem sortitos, non mirarer. Sed præsentem difficultatem Hebræa lectio omnino absoluit; legit enim, *seder*, quod Rabbi Ionas exponit *ordinem stellarum* (vt refert Loriaus) & vt ipse ait,

Lori. in præsentem locū

quemdam importat stellarum cotum, celestevē signum ex stellis coalescens, quod Græci Astron vocant. Quod quidē nullum dubitationi deūnit locum, cum loco stellæ istud sit, quod nostris idem sonat, ac: ba de salir a luz, y ba de nacer (no vna estrella, conformandonos con la Vulgata) sino vna orden de estrellas, vna Religión de estrellas, vel potius militia stellarum (ordo enim militiæ verbū) quod quidem qualiter Societati competat, haud dubiū est, & postea illust: abimus.

Et vero, quamuis nec Hebræa lectio faueret, minime in difficultatis solutione desudandum foret. Nam quamuis plures viri, & plures stellæ, sed talis cordium, animarumque vno ipsis inexistit, vt stellam vnā cōpellare, dissonum non sit. Quod, quasi difficultati propoliz

positæ respondens Dicus Guerricus Abbas, præsentia
 verba, in totius dubij resolutionem, Societatisque istius
 virorum commendationem, profert. Lucent namque
 (inquit) & nobis Stella, non una, sed multa, nisi quia mater
 ea una, quibus scilicet cor unum est, & anima una, fides eadē,
 prædicatio consona, similisque vita. Quæ sint hæc stellæ, si dubi-
 tas, Danielē interrogā; qui ad iustitiam (inquit) eruditus mul-
 tos, quasi stellæ in perpetuas æternitates. Quid clarius? Si
 enim tanta vnione stellæ istæ gaudent, quid mirum,
 quod illas sub vnica stellæ prophetet locus, & quidem
 (vt reor) non absque diuino numine; sic enim ipsam
 eandem vnionem, charitatem, & pacē prædicat. Qui-
 bus & dubium solui, & stellæ esse hos viros, probaui.

Verumtamen, nè his contenti simus, sacra pa-
 gina luculenter hoc ipsum asserit. Iob enim cap. 9. di-
 citur: *Qui præcipit Soli, & nõ oritur, & stellæ claudit, quasi
 sub signaculo. Quæ enim stellæ istæ, quas Deus ipse clau-
 dit, nisi viri sancti, & Apostolici (vt inquit venerabilis
 Beda) qui sunt gloriosi, splendentes veluti meridies, calore
 charitatis Dei accensi, & fidei lumine illustrati. Quales Ie-
 su Societatis viros appellare, non verebor, quippe qui
 Apostolicis addicti functionibus, Apostolorum vesti-
 gijs insistentes, toti terrarū orbi præluceant. Quibus
 Chrysostomi verba, quæ de Apostolis edisserit, accom-
 modare lubet (Apostolorum enim nomine Lusitania
 compellat, Apostolos, & nomine, & re tenet reliquos
 orbis). Quæ (inquit) tales stellæ sicut Apostoli? Stella in
 Cælo, Apostoli super Cælos; stellæ de igne insensibili, Aposto-
 li vero de igne intelligibili; stellæ noctu lucent, in die obscurā-
 tur; Apostoli in die, & in nocte suis radijs, hoc est virtutibus,
 effulgent; stellæ, orbo Sole, obscurantur, Apostoli, Sole iustitiæ
 resplendente, sua claritate lucosunt. Sed rem claudat*

D. Guerric.
 Abb. serm. 2
 de Epipha.
 fol. mibi 78

Tob 9. ver. 7

Beda ad e.
 9. Iob.

Horat. Tur
 sel. in S. Xa
 uerij vita, c.
 12.

D. Chrysost.
 to. 3. serm.
 de Penteco-
 ste, cal. mibi
 873.

D. Gregor. Mag. to. 1. lib. 9. Mor. c. 3. in 9. c. Iob. **Dionys Gregorius Magnus**, qui ad præcitatum locum **Iob. cum de Apostolicis viris, & Prædicatoribus dixisset, subdit: Qui stellarum quoque claritate figuratur, quia diu recta peccatoribus predicant, tenebras nostræ noctis illustrant, unde, & subtraçtis Prædicatoribus, per Prophetam dicitur: prohibita sunt stellæ pluviarum.**

Lucr. apud Textorem. **Stellas esse Apostolicos Societatis Iesu viros probatum manet; rationes, & causas inquiramus. Prima sit. Stellæ fulgent, micant. Lucretius.**

Autumnoque magis stellis fulgentibus alta.

Ovidius.

Ouid. apud ipsum. Met. lib. 7. Venerab. Beda ad c. 9. Iob. Clemens Alexandrin. lib. 5. Stromatum. **Postera pepulerat stellæ Aurora micantes. Micant viri isti, lucent. Ideo eos venerabilis Beda cum candelabro, & septem lucernis comparat, ad ea verba Iob: & interiora Austri. Vbi (inquit) candelabrum cum lucernis, septiformis spiritus gratia, videlicet, & intelligentia relucens, collocatur. Quo circa Alexandrini Clementis placitum non omittendum. Tam vero (inquit) candelabrum, quoque erat situm in Australibus partibus thuribuli, per quod declarati sunt motus septem luminarium, quæ Australes faciunt conuersiones, Quæ ergo Australes istæ conuersiones, nisi quas in Australibus partibus exequentur Societatis viri, Apostolicæ sedis hostes ad verum Deum redeunt? Hocque quomodo exequentur, nisi prædicatione? virtutum exemplis? Qui (ut inquit Abbas Guericus) lucens verbo, lucent exemplo, & utroque lucis radio ortum æterna lucis annuntiant, dum Cælestem, quem voce predicant, etiam Cælestis vitæ similitudine commendant.**

D. Guerriz. serm. 2. de Epipha. fol. mihi 78. **Secunda. Ignæ sunt stellæ. Stadius.**

Ignæ multiuergo transmittis sydera lapsu.

1. Thibaid. **Idem sentiunt Poetæ reliqui, sensere præci Egyptij,**

autu-

autumant Stoici, afferunt Balbus apud Ciceronem, Pli-
 nius, Seneca, & quod caput est, Divus Augustinus etiã
 asseuerat. Brit nẽ à veritate alienum, Societatis viros
 igneos nuncupare? Tum, quia ab Ignatio in Christo ge-
 neratos; ignis enim, quid, nisi ignes, generat? Tum etiã,
 quia (vt supra venerabilis Beba) calore charitatis Dei ac-
 censos experimor.

*Hi omnes a-
 pud Cornel.
 ad c. 43. Ec-
 clesiastici.*

*Ouid. lib. 9.
 Metamor.*

Tertia. Radijs sunt præditæ. Ouidius.

Quadriiugo curru radiantibus intulit astris.

Mantuanus.

Vt super octani radiantia sydera coeli.

*Mantuanus
 apud Text.
 in Epih.*

Radiant Societatis viri, mūdum virtutibus collustrãt.
 Si enim, stellam esse Christum asseruit supra Cardina-
 lis Hugo, quia sicut illa habet sex radios, quibus illuminat noc-
 tem, & Christus habet sex virtutes, quibus illuminat omnem ho-
 minem. Animi scilicet demissionem, mansuetudinem,
 obedientiam, patientiam, misericordiam, & charita-
 tem, quos in Ecclesiæ firmamento, plus virtutum harũ
 radijs splendẽtes videmus? In quibus has virtutes ma-
 gis eminere conspiciamus? Quos humiliores, ac man-
 suctiores? Quos obedientiores, patientiores, ac miseri-
 cordiores experimur? Quibus denique feruentiorem
 inesse charitatem, qua præsertim tantum Societatis
 viri prælucent, vt stellarum nomen, & gloriam obscu-
 ret, atque altius illos extollat? Si enim, Divus Chryso-
 tomus omnino stellam esse, quæ Magis apparuit, non
 eredit, sed aliquid sublimius. Quod enim (inquit) non vul-
 garis stella hæc fuerit, imo (vt ego arbitror) nec stella omnino, sed
 quædam inuisibilis virtus in speciem syderis transfigurata. Ra-
 tiones autem, quæ tantum Doctorem ad eiusmodi opi-
 nationem mouere, hæc duz, inter alias, existunt. Prima.
 Neque enim (inquit) proprium quemdam cursum tenebat, sed mihi

*Hug. Cardi.
 in presentiẽ
 locum.*

*D. Chry/ost.
 10.2. hom. 6.
 in c 2. Mat-
 thei. fol. mi-
 hi 59.*

*Ibidem col.
 60.*

Ibidem col.
mibi 69.

cum eos oportebat pergere, etiam ipsa pergebat; cum vero stan-
dum esset, stabat, pro necessitate ac commoditate eorum omnia
moderans. *Secunda.* A ipsa monstracionis modo facile istud,
lucidumque perspicitur; non enim in excelsis constituta cœli, eum,
qui inquirebatur à Magis ostendit locum, neque enim, sic discere
illi unquam potuissent, sed descendens, & inferiorem aeris par-
tem tenens, istud effecit. Ac si diceret. Lo que me mueue a
creer, que no sea esta luz totalmente estrella, sino cosa
mas sublimis, y de mayores quilates, es, lo vno, ver vna
luz tan grande sin proprio mouimiento, ver vna luz tã
superior, tan agena de sus comodidades, que no cuye-
de de otra cosa, que de mirar por la de aquellos, a quie
guia, desuerte, que si los que alumbra, se detienen, se de-
tenga, si apresuran los passos, haga lo mismo. Estrella
tan caritativa, que atropellando con intereses pro-
pios, no atiende mas que a los agenos, mas es que es-
trella, superior virtud ha de ser transfigurada en estre-
lla. Aliud, quod me mouet (dize el santo) es ver vna es-
trella, que olvidada de su natural esphera, qual es esse
precioso firmamento, se dexee llevar en tãto grado de
la caridad, que para mostrarles a los hombres lo q̄ in-
quirian, se baxe a essa inferior parte del ayre; luz que
atropella sus grandezas, para poder mostrar a los hom-
bres, sin descomodidad suya, lo que buscan, cosa super-
rior es, mas es que estrella. *Perspicite ergo Societa-
tis viros, animaduertite ergo illustrius quidpiam esse
quàm stellas, stellæ nomen, & gloriam ipsis per chari-
tatis radiis obscurari. Dux enim, quæ Chrysostronũ
mouere, me mouent rationes. Quæ enim in Ecclesia
stellæ, quibus maiori iure ista omnia competant; ipsi
quidem priorum commodorum oblitæ, nil aliud in
animarum, quas vt stellæ illuminant, conuersione artẽ-
dunt,*

dunt, quàm ipsarum virtutes, ipsarum spiritualia delectamenta, tali autem pacto, ut si (ad hæc assequenda) persistant, stent ipsi; si pergant, progrediantur ipsi, quasi nullum aliud præ manibus negotium facitantes. Sed, verba in hac re absumere, nec vacat, nec lubet, hoc enim quotidie experimur, & Societatis scripta, de ipsius Apostolicis viris testantur. Sed præsertim ad rem nostram illud facie, quod in Sancti Xaverij vita, splendidissimi Societatis syderis, & quem Societatis Apostolici ipsi viri, catagraphū sequuntur, inuenitur. Ipsum enim multoties, propter animæ tantummodo reductionē, quam præ manibus habebat, haud breuē temporis spatium alicubi consumpsisse, legimus. Multoties, ob eiusdem animæ conversionem, quam auidissimè meditabatur, nauim conscendisse, triduique iter fecisse ad ipsam illuminandam, nullo alio præhabito fine, reperi-
mus. Videte ergo si proprium quemdam cursum tenebat? sed cum eos oportebat pergere, etiam ipsa pergebat, cum verò standum esset, stabat, pro necessitate ac commoditate eorum omnia moderans. Xaverius etiam secundæ rationis exemplar præbeat, qui non in excelsis constitutus Cœli, patrij, inquam Cœli & soli retenta dignitate, verum Deum Gentilibus demonstrauit, sed descendens, & inferiorem aeris partē tenēs, istud effecit. Relictis, inquam, paternis mūdi glorijs, ad minimam, quā Ignatius meditabatur, Societatem, admissus, ad infinitos descēdens Antipodas, verū Deū, eiusque mandata, & leges ostendit.

Petr. de Guzman in eius vita, c. 14.

D. Chrysof. ubi supra.

D. Chrysof. ubi supra.

Quarta ratio, propter quam stellæ Societatis viri dicantur, sit, quod pacificas, mitæque pacis esse symbola, noscimus. Quod eloquentissimus Ludouicus Legionensis luculenter pertractat, cuius verba, Hispana licet, non omittam. *Que otra cosa es (dize) su paz, o cierramen*

P. Fr. Ludovic. *te vna imagen perfecta de paz, esto que aora vemos en el Cielo, y*
uic. Legion. que con tanto deleite se nos viene a los ojos? Que si la paz es (co-
in nominibus **mo san Augustin** *breue y verdaderamente concluye) vna orden*
Christi, fol. sysegada, o vn tener sosiego y firmeza en lo que pide el buen orde,
127. in nomi **ess** *o mismo es lo que nos descubre aora esta imagen. Adonde el*
ne Principe **exercit** *de las estrellas puesto como en ordenança, y como con-*
de Paz.

certado por sus hileras, luce hermosissimo, y adonde cada vna
dellas inuiolablemente guarda su puesto; adonde no usurpa nin-
guna el lugar de su vezina, ni la turba en su oficio, ni menos, olui-
dada del suyo, rompe jamas la ley eterna y santa, que le puso la
prouidencia, antes, como hermanadas todas, y como mirandose
entre si, y comunicando sus luces las mayores con las menores,
se hazen muestra de amor, y como en cierta manera se reueren-
cian vnas a otras, y todas juntas templan a vezes sus rayos, y sus
virtudes, reduciendolas a vna pacifica vnidad de virtud, de par-
tes, y aspectos diferentes compuesta, vniuersal y p. derosa sobre
toda manera. Hucusque eloquentissimus Pater, quod
qualiter Societati competat, expositione non indiget,
cum non tantum res apertæ sint, sed nominibus etiã
ordinis, militiae, & exercitus, quæ de stellis prædicat, om-
nibus Societas nuncupetur.

D. Gregor.
Mag. rom. 1.
lib. 27. Mo-
ral. fol. mihi
157.

Hec omnia stellas esse Societatis viros, & cur, in-
dagauere. Sed, quia Magnus Gregorius duplex stella-
rum genus distiuguit, aliæ (inquit), stelle procedunt, quas nul-
la pluuia subsequitur; aliæ procedunt, quæ arenam terram mag-
nis imbribus infundunt; ex quibus Societatis viros exilte-
re, indagemus. Quod dubium idem, qui mouit Grego-
rius, luculenter absoluit. Cum verò (inquit) in Ecclesia qui-
dam, & rectè viuunt, & alijs eandem rectitudinem verbis pre-
dicacionis influunt, quasi ad proferendas plumas in cælum stelle
producuntur, quæ sic vite suæ meritis luceant, ut etiam sermone
predicantur pluant.

His autem expensis, non erit alienum, locū Ecclesiastici 43. expendere, quem pro re nostra aptissimum esse, perspicuum est. *Vas castrorum in excelsis, in firmamento caeli resplendens gloriose, species caeli gloria stellarum, mundum illuminans in excelsis Dominus, in verbis sancti stabunt ad iudicium, & non deficient in vigilijs suis. Vas castrorum Luna est.* Luna es tambien la Compañia de Iesus, quia ipsa vas castrorum est; si enim Ecclesia vas castrorum,

Eccles. 43. n.
10. & 11.

quia in ipsa (vt inquit Rabanus) animalium fidelium consistit turba, quae in firmamento veritatis, & diuinae praedicationis per totum orbem gloriosa resplendet; quid aliud Societas, quam vas eiusmodi Praedicatorum agminibus repletum? Sin tamen cum Plutharco dixeris. Ego istos, qui in

Raban. apud
Corneliū ad
praesentē lo-
cū Ecclesia-
stici.

Luna incolunt, multo magis mirari existimo, cum terram intuetur, tanquam saecem, & coenum vniuersi per tot humores, nubes, nebulasque apparentem. Ignatium, & Xauerium opponā, quos (vt eorum historia refert) Caelorum aspectu ita mirificē delectatos legimus, vt terra ipsis, quam tanquam saecem, & coenum vniuersi mirabantur, sorderet, ita vt sententia hęc Ignatio frequenter demore esset: *ben quam sordet mihi terra, dum caelum aspicio.*

Pluthar. tra-
ctatu de sa-
cie in orbe lu-
nae.

Lorin. in Ps.
8.

Pluthar. vbi
supra.

Species caeli gloria stellarum, mundum illuminans in excelsis Dominus. Vel, vt vertit Tygorina: decus Caeli gloria astrorum, ornatusque illustris in regione celsa Domini. Quid enim iucundius, quam speciare in media nocte, Caelum stellarum variatate, quasi floribus quibusdam variegatum, & ornatum?

D. Chrys. 10.
1. hom. 6. co-
lu. mihi 57.

Quid mirabilius? exulet Horatius dicens:

*Hunc Solem, & stellas, & decedentia certis
Tempora momentis, sunt qui formidine nulla
Imbui, spectent.*

Horat. epist.
6 ad Numin-
cium.

Audiatur Lactancius Firmianus, Horatij placitum Philosophorum calculis obliterās. *Annus (inquit) Philosophi,*

Lactan. lib.
6. c. 30.

multo

Cornelius in
precipitatum
locum Ecclē-
siastici.

multo esse præclarior, & homine dignior, Cælum potius, quàm
coelata inueniri, & hæc pulcherrimum opus, intermicantibus as-
trorum luminibus, tanquam floribus adornatum, quàm picta, &
facta, & gemmis distincta mirari. Quid pulchri? Nihil enim
ita ornata (verba sunt vestri Cornelij) totam cælorum ma-
chinam, ac pulchritudo firmamenti, vtpo. è quod tot quasi gem-
mis, pyropis, & adamantibus, quot astris, & stellis resplendet,
indeque dictum est cælum, quasi hyderibus cælazum. Imo quot
astra, tot tedæ, tot lampades, tot igneæ faces in cælo collucent, et
rique mundo prælucent. Adde stellarum ordinem, motum, &
influxum, varietatem, constantiam. Sane videtur stellarū, quasi
militum Dei, acies ordinata representare exercitum ordinatissi-
mum, vnde & Deus Sabaoth, id est, exercituum, Angelicorum,
scilicet, & hydereorum nuncupatur. Hucusque grauißimus
Interpres; ex quibus verbis vltima saltem perpenda-
tis precor. Parece (dize) essa multitud de estrellas vn
esquadron lucidissimo de los soldados de Dios, y está
representando vn valeroso exercito, y biẽ ordenado.
Que exercito ha de ser este de estrellas tan bien orde-
nado, y por quien se denomine Dios, Dios de exerci-
tos de estrellas? Nisi eorum militiam, quos hucusque
stellas esse probauimus, de quibus, quod in vigilijs suis
non deficient, & in verbis sancti permaneant, nec lon-
ga, ad hoc probandum, egemus indagacione.

Sed iam secundæ loci partis interpretationem ag-
grediamur.

Et consurget virga de Israel.

Presentem loci partem breuius exponemus, non
enim per temporis angustias immorari licet, si au-
tem,

9
rem liceret, sequentia omnia de Societate, facillimo negotio me exponiturum, non dubito. Vt ergo hæc loci pars Societati accommodari valeat, virgam esse quadret, opus est, cuius significata, & Hieroglyphica, tã in sacris, quàm prophanis litteris ipsi cõpetere, liquidum fiet.

In primis igitur, *virga, tum disciplinam, tum eloquentiæ vim indicat*, vt ait Picrius Valerianus; Andreas Alciatus:

Pollentes sic mente viros, sandique peritos

Indicat.

Videte qualiter hoc Societati cõpetat, ipsa enim omnem disciplinam, & eloquentiæ vim secum traxisse à teneris incunabulis videtur, quos enim in litteris progressus Societatis viri non fecere? Quæ enim tam infelix in terrarum orbe plaga, quæ eorum disciplinam non obtinuerit? Quæ tam inops, quæ eorum eloquentiæ particeps nõ fuerit? Sed, nõ in re clarissima immoremur, non hinc longinquè absunt, qui rem nostram, tacite licet, probent, & manifestent. Verba autem Reuerendi Patris Christophori Giardæ, libri illius, aurei *Apis religiosa* inscripti, Authoris, missa non faciam. Nã hæc beatissima sodalitas (inquit) ab Ignatio conditore centum annis nondum elapsis, tantum operum & scripsit, & gessit, vt, si quis librorum sublimitatem, multitudinem, varietatem, cum rerum gestarum splendore, fructu, magnitudine consideret, non modo ataris obstupescat breuitatem, sed tantæ sanctimonie tanta cum doctrina, vti difficillimam, sic præclarissimam connexionẽ, admiretur.

Secundò virga felicitatis, & pacis symbolum est (vt ipse Pierius testatur) vt in Mercurij, quam Caduceũ appellant, videre est. Quæ autem maior felicitas

Pier. Valer.
lib. 15. fo. mi
hi 156.

Andr. Alciat. emble.
118.

P. Christo-
phor. Giard.
in apis reli-
giosa citatus
à P. And. Lu-
ca in vita S.
Ignat. c. 20.

Pier. Valer.
ibidem fol.
157.

Philo Iudæ⁹, quàm pax? De qua, per Caduceum, ita Philo Hebræus, lib. de legatione ad Cæsarum, fol. mihi 692. Sic (inquit) & Caduceum sumit (Mercurius) in signo pacificationis, & Authoris fœderum, nam bella Caduceatores dirimunt, afferendo pacem, aut inducias. Qui, nisi admittantur, nec modus, nec finis erit calamitatibus. Quid Societati appositius? Societatis enim viri, tanquam diuini Caduceatores, pacis felicitatem animabus adducere, nati sunt, quorum pace, & inducijs nõ admisis, nec modus, nec finis animarum calamitatibus erit inueniri.

D. Chrysoft.
tom. I. hom.
in Psalm. 22
& 116.
& homil. in
Psalm. 93. co-
lu. mihi 948

Histamen omisis, ad sacratiora pergamus, sacræ enim paginæ nos vocant, in quibus per virgam, tum vigor legis, tum legis præcepta, vt vult Chrysostomus, demonstrantur. Qua expositione istum sensum habebit locus. Quando nazca, salga a luz, y se estienda por el orbe esta orden de estrellas, esta soberana milicia, (extendi enim, si Abulensi credimus, verbum *Davach*, quod Hebraicè pro *oriatur* ponitur, demonstrare videtur). Entonces ha de salir juntamente a luz, y ha de leuantarse el vigor de la ley de Christo, y sus preceptos. Lo qual vemos cõplido, in ortu, extensione, atque propagatione sacræ huius familiæ.

Quod si, diuinum verbum, eiusque prædicationem, virgam denotare in Scriptura sacra, tenet Lorinus. Psalm. 44. *Quis iam expositione indiget (vt cum Origene loquar) qui videt à finibus terræ vsque ad fines terræ propagatam prædicationem Euangelij, & nullum penè esse iam locum, qui non semè verbi suscepit?* Quod si ly penè aures vestras offendat,

judicium percipite, à Sacræ Rotæ auditoribus, de mira Sancti Xauerij sanctitate, latum; cum enim, ad Euangelijs extensionem, quam validissimus iste Societatis missæ Rotæles operatus est, peruenisset. Vnde (inquit) tunc primò in iudicio, impletum est illud Psalmi; in omnem terram exiit sonus eorum.

& in

Et in fines orbis terræ verba eorum.

Accamen, quamuis hæc omnia pro re nostrâ, non tantam vim haberent, in præsentis sententiæ accom-
modatione minimè fatigandum nobis foret. Cû enim per virgam, absque controuersia (vt supra dedimus) Beata Virgo intelligatur, quid verius, quàm quod ex ortu, atque propagatione sacre huius familiz, Mariam resurrecturam propheter Balaamus? quien con mas esforçados brios? quien con mas aliento? quien con mas afecto ha ayudado a leuantar en la Iglesia la honra desta soberana Princeza en su purissima Concepcion, que a pesar de los Demonios è infierno ha establecido con sus escritos? Pero que mucho, si fue esse vno de los mas principales fines, para que truxo Dios al mundo esta soberana milicia, como a vn soldado de ella, y muy deuoto suyo, lo reuelò esta Princeza. Digase pues desta sagrada Religion: *Orietur stella ex Iacob, & consurget virga de Israel.*

Sed, vt quam propriissimè Societati competat præfens locus, videatis. Non sine mysterio, coetus præfens, ex totius Societatis Bæticæ congregatus ornamentis, in ipso latitans conspicitur. Quod enim Græcè loco stelle ponitur, verbum *astron* est, quod (vt aduertit Loricus) *simmodeusim* significat, quod commeari, & conuenire præfert. Demodo, que non solum ortum, & extensionem, sed etiam congregationem, & conuentum importat. Ac si diceret. Esta orden de estrellas q̄ ha de nacer, ha de conuenir, y congregarse; quod autè de hac congregatione intelligendus sit, secunda loci pars declarat, que dize y especifica a que se ha de iurari, que es, a elegir vn Procurador General, qui per virgam demonstratur; quid enim aliud est Procurator iste, quam

quod de sancti Xaverij sanctitate Summo Pontifici præsentarunt.

Lori. in præsentem locum.

*Claud. Min.
in commēt.
ad embl. Al
ciat. 118.*

*Anton. Ne-
bris. verbo
caduceum*

quā nuntius quidam, à sacra ista congregatione, ad totius Societatis Ducem missus, sed Caduceatoris, seu Nuntij in signe, virga est, quam Caduceum appellant, vt Claudius Minois, & Nebriffensis affirmant, ergo de primo ad vltimum bene stat, quod per virgam istam Societatis Procurator, seu Nuntius, intelligendus sit.

Attamen, secundis, yētorum flatibus hucusque delatus, pro præsentis loci interpretatione nihil peragrassè credat, nisi stellarum militiā, Societatis, inquā, splendidissimum sydus, ortum ex Iacob, rationibus communiā, ex Israele egressam virgam istam, rationibus corroborem. Ad hoc ergo Ignatium nostrum, Iacobum, & Israëlē esse, probemus, opus est. Quod, quæ illi, quæ ipsis conueniant indagantes, luculēter demonstrabimus.

In hoc autem commorantem temporis angustiaz minimè patiuntur. Qua propter, aliquibus communioribus, vtrique cōperentibus, omīssis, specialia quædā, & à nullo hucusque forsitam tacta, attingā. Nec enim in præsentī, superfluo rationum pondere prælectionis finem (quod in superioribus, nec leuiori obseruatione vitatum, credo) onustū reddere, animus est. Qua propter supplantatoris, nominis Iacob significatam, taceo, quod Ignatio mirum in modum quadrat; quis enim, maior Demonis supplantator? Quoniam (vt proprie Hispanismo loquar) ha sido mas diestro en armar zancadillas al Demonio: pues con tales trazas, y ardidés de guerra como valeroso Capitan le ha echado los suyos tan por tierra, que no le ha permitido alçar mas cabeça. Israelis nomen prætereo, id est Deum videntis, Ignatium enim, nec diuinæ Triados reuelationis expertem inuenimus. Iacobum omitto certantē in formore

per-

percussum, hinc enim ab Ignatio, pro Pompelonenſis
 caſtelli tutamine dimicante, ob tibiæ contractionem
 claudo, non inepte refertur. Hæc inquam libeſ (ni pro
 brevis horæ anguſtijs coactus) prætermitto. Illud ta-
 men expendam, quod, ni fallor, non parum pro præſea-
 riſ loci completa expoſitione ſem noſtram iuvabit,
 quod in Genetiſ libro de Iacob legitur. Ipſe enim, ad
 hoc, ut oves, varios, & verſicolores conciperent fo-
 tus, virgas in canalibus bibituris obijecit. Nec aliter
 Myſticus noſter Iacob, hominum ſaluti conſulens, mū-
 dum virgæ adornavit, quas, ut ipſorum mores in me-
 lius abirent, appoſuit. Sed quot, quales, quid Iacob de-
 notant virgæ? Tres, populæas, amygdalinas, & ex pla-
 ranis refert Scriptura ſacta. Aliud verò quaſitum Gal-
 fridus expendit. Qui de harum myſterijs inquit: *Virgæ in locos v-*
ex populis, unde ſuavia conficiuntur unguenta; miſericordiæ in
populis viros commendant. Virgæ ex platanis, quarum ſolida pul-
chritudo, & levis a planities ædificijs præſtat gratiam, & de-
corem, religioſorum hominum: irreprehenſibilis eſt ſanctitudo,
probabilibus domum Dei ædificans, & illuſtrans exemplis; vir-
gæ ex amygdalis, tertium ordinem Prælatorum ſignificat. Hæc
 Galfridus, quæ leuiori tantum lineata pennicillo, & ſe-
 cundæ loci partis expoſitionem corroborant, & Igna-
 tij cum Iacob ſimilitudinem, apprime commendant.
 Si enim primum virgarum genus ex populis, *miſericordi-*
æ in populis viros commendant. Leuiſſimo quodam oca-
 lorum intuitu Societatis viros luſtratis, precor, è quo-
 viſceribus ſuaviſſima miſericordiæ unguenta, quibus
 proximorum ulcera perungant, affluenter dimanare
 conſpicietis. Si ſecundam, *religioſorum hominum irrepre-*
henſibilem ſanctitudinem, quæ domum Dei ædificat, & illuſ-
trat exemplis. Quid aliud Societas, quàm religioſorum

*Galfrid. in
 allegorijs, et
 tropologijs
 in locos v-
 triuſque tes-
 tamenti, fol-
 m. hi 34.*

virorum irreprehensibilis sanctitudo, domum Dei illa
 strans, Christi Ecclesiam varijs virtutum exēplis ædi-
 ficans? Ad cuius illustrationem non parum facit diui
 Hieronymi placitum, qui ex Iacob virgis, vnam Mali
 Granati esse asseuerat: per quam Collegium hoc Gra-
 natense intelligo, quod exemplis ædificat, & mouet
 scholasticorum turbas, vt varios virtutum progressus,
 ad ipsius imitationem, efficiant. Si tertium, Prælatorū
 ordinem significat? quid ad rem nostram appositius?
 Vbi tot, sanctitate, & litteris, tot, sapiētia, & virtutibus
 illustres in conspectu habemus; vbi tot Prælatorū san-
 ctimoniam clamitant lapides. sapiēciam referre ges-
 titū parietes, totam denique domum, vt ipsorum san-
 ctitatem, & litteras plaudat, velut dehiscere, pertimes-
 co. Sed nè modestiæ fila abrumpam, & tubore ipforū
 genas suffundi efficiam, de hoc sit satis.

Verum enim vero ad virgarum positionem reuerta-
 ramur, videamusque, vbi eas posuerit Iacob, vt verum
 in hoc etiam ipsi Ignatius assimileret, indagemus. In
 canalibus apposuit Iacob virgas, vt bibituræ oues va-
 rios, & verticolores conciperent fœtus. In canalibus
 apposuit Ignatius virgas, vt ad earum exemplar, homi-
 nes, varios virtutum fœtus producerent. Quid enim,
 canales denotant, nisi *Scripturarum codices*, aut *decursus*
transeuntium populorum, vt ait Galfridus. Vbi ergo fixit
 mysticus Iacob virgas, nisi Scripturis sacris? ibi ita eas
 applicuit, tali nexuit vnione, vt inde neutiquam separari,
 ab earum studio nunquam diuertere videantur.

Sed ad aliud canalium significatū pergamus, quod
 ita mystici Iacob virgis competit, vt Societati aptaru-
 rum me finxisse, aliquis forsan crediderit. Vbi enim,
 fixit Ignatius virgas, nisi *decursus transeuntium populorum*,
 omnium

D. Hierony.
 in scholijs 70
 legit: tres e-
 nim virgas,
 populeas, &
 amygdali-
 nas, & Ma-
 li Granati.

Galfrid. vbi
 supra.

Galfrid. vbi
 supra.

omnium hominum confluxum; et ipsi, exemplaribus
 propositis, omnes in exhibendis doctrinis, varias con-
 cinnant virtutes, suavisimos morum fetus producant.
 Puso Ignacio sus varas donde acuden todos, pufolas
 en publico, dō de pudiesen influyr virtud, y pegar san-
 tidad a todos. Hac enim Societatis functiones in iu-
 dis proximis mirificè prædicant.

Ex his tandem ster, Iacob ab Ignatio nostro optisi-
 mè referri, & stellas ex Iacob, ex Ignatio ortas, & vir-
 gam, aut virgas ex Israele egressas, ab Ignatio propa-
 gatas, merito iure existimari. Y si estrellas los de la Cō-
 pañia de Iesus, y descendencia de Ignacio; y varas, y
 propagacion suya, nec inepte sed ad rem erit cum Ba-
 laamo de Societate declamare: *Orietur Stella ex Iacob,*
& consurget virga de Israel.

Ut autem rem totam concludam, & nè prolixiorē,
 quàm par sit, orationem atroxam, Reuerendi Patris
 Christophori Giardæ, nuper citati, verbis, illud efficiā, *P. Christo-*
 qui de Societate, hæc, post alia, edisserit. *Ita enim (in phor. Gard.*
quit) late duobus sub polis eruditionem, & ætatem circumtu- ubi supra.
lit, ut qui progressus illius admirabiles non audiunt, sed inspicunt,
non vnus Religiosi Ordinis, sed omnium plane Societatum, lo-
corum, temporum ætatum, virorum, virtutumque in hac vna
complexionem agnoscant. Nam breui tot Collegijs, tot domibus,
tot honorum gradibus, tot diarijs, est sanctissimisque hominibus
aucta est; ut ad hanc constituendam, a multiplicandamque contē-
disse hominum sanctorum, & cæli munificentia videantur. Sed Igna-
tium (eiusque Societatem) omittamus; huius enim laudatio-
nis difficilior est exitus, quàm ingressus.

Hæc pro præsentis Balaami Prophetia dicta sunt:
 quæ, & si parum verborum ornatibus conuestita, sentē-
 tiarum fulcita pondere, Rhetorice delineata colori-
 bus,

his, politiori stylo exarata; aramem tali affectus tucamine expressa, vt ipsius presentia, nimiam peritiz absentiam delere sufficiat. Sed nefas, balbutientis imperitiam, vbi Demosthenis eloquentia deficeret, accusare. Vbi tot superflua laudationis obiecta, imperitiosi, si laudantis di effectum excusari intendam, iudicabor.

LEGI.

